

داکتر ضیا نظام

افزایش نگرانی جامعه جهانی

از سیاست‌های ضد بشری طالبان

شورای امنیت سازمان ملل متحد به تاریخ ۲۷ سنبله در مورد افغانستان نشست برگزار کرد و در مباحثاتی که صورت گرفت، فضای دو قطبی کشورهای بزرگ اعضای دائمی این شورا آشکار گردید. با وجودی که در بعضی از مسایل از جمله خطر حضور گروه‌های تروریستی در افغانستان، اشتراک‌کنندگان وحدت نظر معلوم می‌شد و در قسمت تعامل با طالبان و رعایت حقوق بشر اختلاف عمیق آشکار گردید. همین حالت در بین کشورهای منطقه و اسلامی نیز حاکم است. یک تعداد کشورهای حامی عنعنوی طالبان مثل پاکستان لحن انتقادی داشتند. منیر اکرم نماینده دائمی پاکستان در این جلسه با الفاظ بسیار شدید از طالبان انتقاد کرد و اظهار نمود که گروه طالبان رفتار «عقب‌مانده و زن‌ستز دارند». او گفت که طالبان حکومت خود را به نام دین اجرا نموده و این امر پاکستان را به شدت نگران ساخته است. نام‌برده افزود که تحریک طالبان پاکستان و القاعده از طرف عناصری اداره طالبان در افغانستان حمایت می‌شوند. روسیه و چین از تعامل با طالبان حمایت نموده و خواستار برگشت پول‌های منجمد شده افغانستان به حکومت طالبان شدند و در عین حال از حضور داعش و القاعده در افغانستان ابراز نگرانی نمودند. اما

کشورهای غربی موقف سخت‌گیرانه‌تر نسبت به طالبان داشتند. نماینده امریکا در این نشست اظهار داشت که طالبان هرروز با هر فرمان، یک‌گام از مردم و جامعه افغانستان دورتر می‌شود. او گفت طالبان جهت آن‌که بتواند عضو تمام‌عیار جامعه جهانی گردد، باید همه تعهدات بین‌المللی را رعایت نماید و مشارکت همه گروه‌های افغانی در یک فرایند سیاسی را بپذیرد، و با تروریسم مبارزه کند. نماینده امریکا گفت که درحال حاضر طالبان در چنین مسیری حرکت نمی‌کند و باید از به‌رسمیت‌شناسی امارت آن گروه پرهیز گردد.

نماینده انگلیس نیز از طالبان به‌شدت انتقاد نموده گفت که طالبان بدون اجرای تعهدات خود و رعایت حقوق برابر تمام مردم و بدون آن‌که به سیاست تبعیض‌آمیز و نقض حقوق بشر خاتمه دهد نمی‌تواند به جرگه جامعه جهانی پذیرفته شود. او خواستار اجرای قطعنامه ۲۷/۲۱ شورای امنیت و انتخاب نماینده ویژه گردید.

به‌تاریخ ۱۹ سپتامبر پارلمان اروپا نمایندگان ۲۷ کشور عضو در آن شامل‌اند، با اکثریت قاطع ۵۶۵ رای موافق و فقط ۸ رای مخالف قطعنامه‌ای را تصویب نمود که در آن وضعیت افغانستان تحت حاکمیت طالبان وخیم توصیف شده است. اولین‌بار است که یک نهاد مهم بین‌المللی نقض حقوق بشر در کل و نقض حقوق زنان را توسط طالبان به این‌شدت تقبیح نموده خواستار به‌رسمیت شناختن «پارتاید جنسیتی» بین‌المللی گردیده است. چیز مهمی که در قطعنامه مطرح شده تحریم‌های جدید کشورهای اتحادیه اروپا علیه طالبان است. در آن قطعنامه از کشورهایی که روابط شان را با طالبان عادی نموده‌اند، انتقاد شدید شده است. این‌بار نخست است که یک نماینده مطرح بین‌المللی که ۲۷ کشور اروپایی عضو آن می‌باشد از رفتار ظالمانه طالبان در برابر مردم افغانستان انتقاد کرده و تقاضا نموده است که باید از عادی‌سازی روابط با این گروه اجتناب گردد.

در اوایل ماه مارچ، پارلمان اروپا قطعنامه‌ای را تصویب نمود که در آن نقض حقوق بشر از طرف این گروه به‌شدت محکوم گردیده بود. اخیراً در بیانیه مشترک کارشناسان ملل متحد تذکر رفته که کشورهای عضو سازمان ملل متحد «نباید اجازه دهند که وضعیت جاری به یک وضعیت جدید عادی تبدیل شود». آنان تاکید نموده‌اند که نباید اقدامی برای عادی‌سازی روابط با این گروه صورت گیرد. آنان به اصول آزادی، عدالت، برابری و حاکمیت قانون هیچ ارزشی قایل نیستند.

اما موقف کشورهای منطقه در برابر طالبان فرق داشته، باوجودی که بطور رسمی هیچ دولت منطقه طالبان را به‌رسمیت نشناخته است اما اکثریت بزرگ آن‌ها با امارت طالبانی وارد تعامل شده‌اند. به استثنای تاجیکستان همه کشورهای همسایه سفارت‌های افغانی را به‌دسترس طالبان قرار داده‌اند. قرغیزستان و

قزاقستان، طالبان را از جمله گروه‌های تروریستی حذف نموده‌اند. گزارش گروه بین‌المللی بحران اظهار داشته که سیاست‌های کشورهای منطقه در قبال طالبان بسیار متفاوت است، اگرچه همه معتقدند که تماس با این رژیم ضروری است. اما تاکنون تعامل آن‌ها محدود است. کشورهای منطقه در تلاشند تا روش موقت و غیررسمی را در مورد موضوعات دوجانبه ایجاد کنند و جنبه‌های گوناگون روابط خود با طالبان را از تقویت تجارت گرفته تا مدیریت اختلافات بر سر آب و توقف ستیزه‌جویی فراملی، به این روش تنظیم می‌کنند.

سفیر طالبان اعتماندانش را رسماً به رییس جمهور چین داد و این کشور تعدادی قرارداد را در زمینه استخراج معادن با طالبان امضا نموده است درعین حال فعالیت‌های متخصصان شرکت‌های چینی در افغانستان افزایش یافته است. ایران نیز با طالبان در تعامل بوده، صادرات محصولاتی ایرانی به افغانستان افزایش یافته و به تاجران افغان بعضی تسهیلات تجاری به‌خصوص در بندر چابهار فراهم شده است. ازبیکستان با طالبان روابط نزدیک داشته و اخیراً ورود افغان‌ها را در بندر ترمز بدون ویزه ممکن کرده است. ترکمنستان نیز با طالبان روابط نزدیک داشته و اخیراً پروژه‌های تاپی را با این گروه افتتاح نموده اند. کشورهای منطقه در نشست‌هایی که منطقه‌ای از طالبان دعوت می‌نمایند. اخیراً روسیه از گروه طالبان دعوت کرد تا در نشست آینده فورمت مسکو شرکت نماید.

حاکمیت سه‌ساله بر افغانستان باعث رشد تروریسم و دهشت‌افگنی در منطقه گردیده، طالبان با شبکه تروریستی منطقه چون تحریک طالبان پاکستان، جنبش ترکستان شرقی، جنبش اسلامی ازبیکستان و القاعده رابطه خویش را حفظ نموده و وجود پناه‌گاه‌ها و فرصت فعالیت‌های آزادانه در داخل قلمرو افغانستان کشورهای منطقه را نگران ساخته است.

لذا با وجود تعامل اکثر کشورهای منطقه با طالبان در عین زمان آن‌ها از حاکمیت طالبان در مجاورت خود دچار نگرانی و هراسند.

در مجموع جامعه جهانی از اقدامات طالبان از جمله صدور فرامین ضدبشری و زمینه‌سازی حضور گروه‌های تروریستی در خاک افغانستان، اجرای اقدامات ضدبشری چون شکنجه و اعدام‌های صحرایی نگران است و از این‌که طالبان توجهی به هشدارهای جهانی و اعتراضات مردم افغانستان نمی‌کند و همواره با انکار و بی‌توجهی پاسخ می‌دهد، صبر جهان به سر رسیده است.

در این اواخر انتقادات خیلی شدید در برابر طالبان اظهار گردیده است. در جلسه مجمع عمومی ملل متحد کشورهای کانادا، استرالیا، آلمان و هالند اعلام کردند که از طالبان به‌خاطر نقض فاحش و سیستماتیک حقوق زنان و نقض کنوانسیون منع هر نوع تبعیض علیه زنان، به دادگاه بین‌المللی عدالت، بالاترین

محکمه جهان، شکایت می‌کنند. یک تعداد زیاد کشورها در قاره‌های اروپا، امریکا، آسیا و افریقا به این اعلامیه پیوستند. این اولین بار است که چند کشور مهم می‌خواهند یک کشور عضو سازمان ملل متحد را به محکمه عدالت بکشانند. این کشورها مهلت شش ماهه به طالبان داده‌اند تا کنوانسیون متذکره را رعایت نموده و جواب‌شان را به محکمه ارایه کنند.

از اظهارات اعضای شورای امنیت ملل متحد و قطعنامه پارلمان اروپا و اعلامیه وزرای خارجه چهار کشور مهم غربی و دیگر اعلامیه‌ها بر می‌آید که جامعه جهانی از رژیم سرکوب‌گر طالبان بیزار است. علاوه بر آن، کمیته روابط خارجی مجلس نماینده‌گان امریکا در گزارش خویش درمورد افغانستان از نقض حقوق بشر و مخصوصاً حقوق زنان ذکر کرده و خواستار تعامل با مخالفان طالبان مخصوصاً شورای مقاومت افغانستان گردیده و یک‌تعداد نمایندگان شان را جهت تبادل نظر دعوت نموده است. خلاصه دیده می‌شود که بیزاری جامعه جهانی از طالبان افزایش یافته است و اجماع درمورد عدم رسمیت امارت این گروه همچنان پابرجاست و در مواردی موضع دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی در این زمینه محکم‌تر شده است.

این تحولات به سود مردم افغانستان است. از یک‌سو احتمال دارد طالبان با افزایش فشارها متوجه هزینه‌های پافشاری بر موضع ضدبشری‌اش شود، و از سوی دیگر این فشارها امید مردم را برای برگشت به وضعیت عادی زنده نگه دارد. درعین حال امید می‌رود که سیاست‌مداران ضد طالبان و رسانه‌های افغانستان تلاش‌های خود را برای آگاه ساختن جهان بر ضرورت اقدام فوری در دفاع از حقوق اولیه مردم افغانستان و خطرات روزافزون ادامه این وضعیت بیشتر سازند. اقدامات جهانی بدون تلاش داخلی به ثمر نمی‌نشیند. با این حال تمایل بیشتر دولت‌ها و نهادهای اثرگذار بر تحولات کشور و منطقه ما برای اعمال فشار بر طالبان تحول مثبت است.

www.hoqooq.eu